

Gemeente Eindhoven
T.a.v. Gerben Kok
Postbus 90150
5600 RB Eindhoven

Datum: 18 december 2017
Behandeld door: Maartje Bleeker/Bart Hendriks
Ons kenmerk: P2017/59
Uw kenmerk:

Notitie

Fietsbrug A2 nabij Anthony Fokkerweg

Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming en provinciale regelgeving

Deze notitie heeft betrekking op het uitgevoerde quickscan onderzoek naar beschermde flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming en naar beschermde natuurgebieden in het kader van de provinciale wet- en regelgeving inzake het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Aanleiding is het voornemen een fietsbrug te realiseren over de A2/N2 ten zuiden van de Anthony Fokkerweg. Er is gekeken naar het (mogelijk) voorkomen van beschermde flora en fauna in (en in de omgeving van) het plangebied om te bepalen of de werkzaamheden kunnen leiden tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Daarnaast is er getoetst aan de provinciale wetgeving inzake het Natuurnetwerk Nederland, aangezien het onderzoeksgebied deels is gelegen in gebied wat onderdeel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (in Brabant NNB geheten).

Gebied

Het plangebied betreft het gebied ten zuiden van de Anthony Fokkerweg en is aangegeven in figuur 1.

Figuur 1: Ligging van het plangebied.

Omgang nieuwe Wet natuurbescherming

In deze quickscan wordt uitgegaan van de Wet natuurbescherming, die per 1 januari 2017 in werking is getreden en de provinciale verordening van de provincie Noord-Brabant. Voor zover duidelijk uit de wettekst, de behandeling van de wet in de Kamers en de provinciale verordening (Noord-Brabant), worden de gevolgen vanuit deze nieuwe wet meegenomen in dit onderzoek. Zo wordt er bij de quickscan naar het voorkomen van beschermde soorten rekening gehouden met de nieuwe lijst “Beschermde soorten” en de provinciale lijst algemeen vrijgestelde soorten conform de verordening.

Doelstelling

Het doel van de quickscan is te beoordelen of de geplande ingrepen negatieve effecten kunnen hebben op beschermde soorten. Daarbij komen de volgende vragen aan de orde:

- Welke beschermde soorten komen (mogelijk) voor in het plangebied en de invloedssfeer daarvan?
- Welke functie(s) vervult het gebied voor deze soorten, bijvoorbeeld voortplanting, foerageren of doortrek, en welke locaties en elementen zijn daarbij van belang?
- Kan de uitvoering van de geplande ingrepen negatieve effecten hebben op beschermde soorten?
- Betekenen deze effecten een overtreding van de Wet natuurbescherming?
- Kunnen deze effecten voorkomen worden en zo ja, welke maatregelen kunnen daarbij worden toegepast?
- Is nader onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten, de functionaliteit van het terrein voor deze soorten of effecten van de ingrepen noodzakelijk?
- Dient een ontheffing te worden aangevraagd?

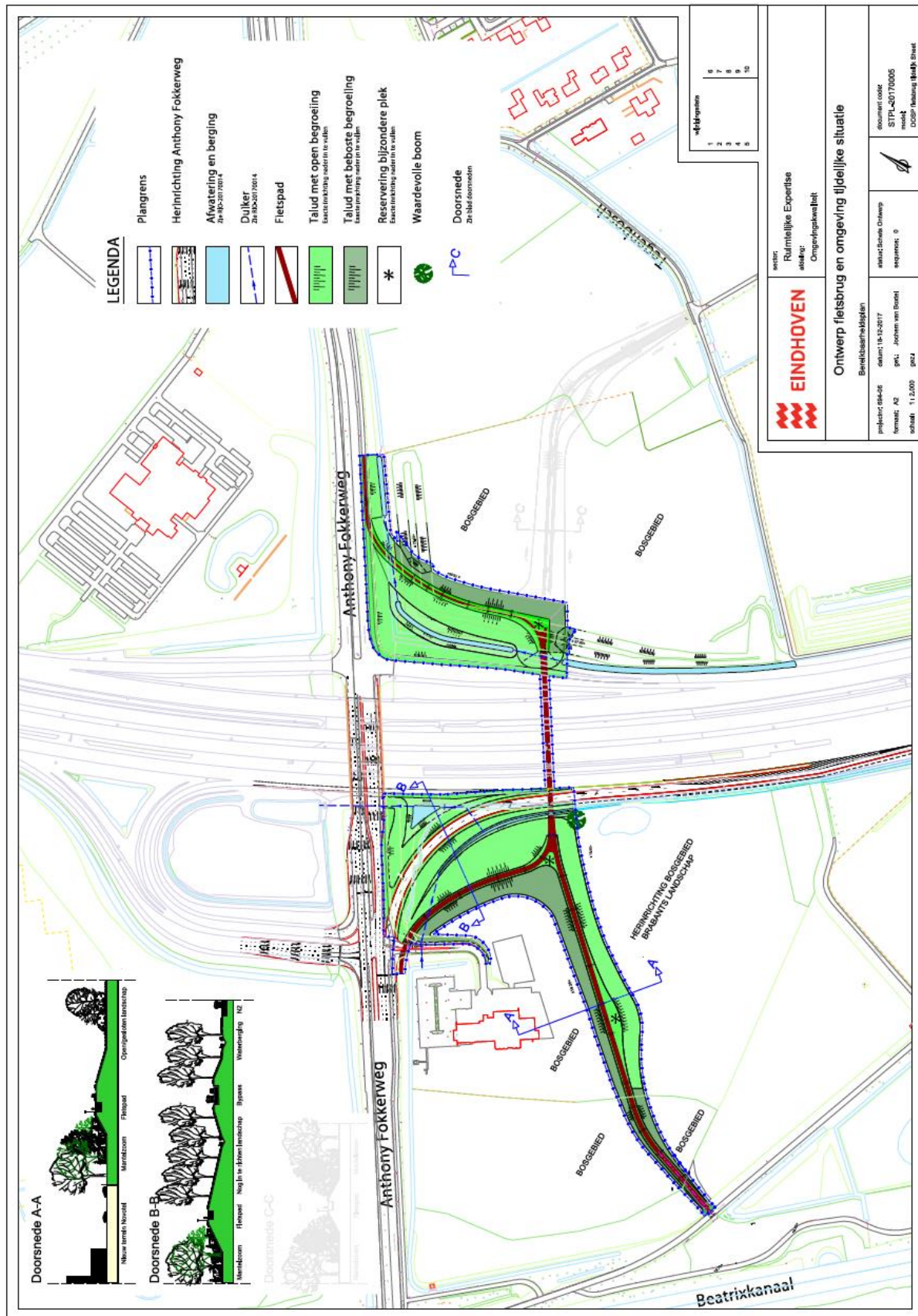
Binnen het kader van de provinciale regelgeving komen de volgende vragen verder aan de orde:

- Ligt het plangebied en invloedssfeer van de maatregelen in of nabij het Natuurnetwerk Nederland?
- Wat zijn de beschermde waarden en natuurdoelen in deze gebieden en hoe zijn deze beschermd?
- Kunnen de geplande ingrepen effecten op deze beschermde waarden en doelen hebben?
- Kunnen deze effecten voorkomen worden en zo ja, welke maatregelen kunnen daarbij worden toegepast?
- Betekenen deze effecten een overtreding van de wet?
- Is aanvullend onderzoek nodig?
- Is een vergunning nodig voor de werkzaamheden?

Maatregelen, voorgenomen werkzaamheden

Voor het aanleggen van de fietsbrug zal het noodzakelijk zijn verschillende bomen te kappen, groen te verwijderen en grondwerkzaamheden uit te voeren in het aangegeven gebied. Of er verlichting wordt aangelegd is onduidelijk, maar voor de zekerheid zijn de effecten van mogelijke verlichting meegenomen in de quickscan (worst-case scenario).

In figuur 2 is het ontwerp weergegeven.

Figuur 2: ontwerp fietsbrug

Aanpak

Als voorbereiding van het veldbezoek is de Nationale Databank Flora en Fauna geraadpleegd op verspreidingsgegevens van beschermde soorten van de afgelopen 10 jaar. Op 28 juni 2017 is een veldbezoek uitgevoerd. Daarbij is gelet op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

Gebiedsbeschrijving

Het gebied waar het fietspad gepland is betreft een groen gebied dat doorneden wordt door de A2/N2. Aan de oostkant van de A2 bestaat het gebied uit jonge en oude bomen, dicht struweel waaronder braamstruweel en een akker. Ook aan de westzijde van de A2/N2 is een natuurrijk gebied aanwezig met bomen van verschillende leeftijden en veel struweel. Hier is ook een meer open vrij schraal grasland aanwezig, met soorten als jacobskruiskruid en sint janskruid. In de hoeken van de Vensedijk en Anthony Fokkerweg en de Anthony Fokkerweg en de N2 en langs de Vensedijk zijn oudere bomen aanwezig, de rest van het gebied bestaat, naast grasland, voornamelijk uit jonge bomen en struweel. Ook zijn er twee poelen aanwezig, één vlak langs de N2 en één ten zuiden van het Novotel.

Foto 1: Pad tussen akker en struweel/bosgebied aan de oostkant van de A2.

Foto 2: Maisakker in gebied ten oosten van de A2

Foto 3: Bosgebied met pad ten oosten van A2

Foto 4: Schrale graslandvegetatie in gebied ten westen van A2

Foto 5: Bomenrij langs Vensedijk

Foto 6: Struweelvegetatie in gebied ten westen van de A2

Planten

De nieuwe lijst beschermde plantensoorten bestaat uit zeer zeldzame plantensoorten waarvoor in het plangebied geen biotoop aanwezig is. Er worden dan ook geen beschermde plantensoorten in het gebied verwacht. Ook volgt uit de raadpleging van de NDFF geen waarnemingen van beschermde planten in het plangebied. Effecten van de maatregelen op beschermde plantensoorten zijn hierdoor niet te verwachten en met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uit te sluiten. Nader onderzoek of ontheffing is niet nodig.

Grondgebonden zoogdieren

Het vrij grote gebied met zijn dichte struweelbeplanting en ruige vegetaties aan de oostkant en schraal grasland en struweelbeplanting aan de westkant is uitermate geschikt voor vele verschillende zoogdieren. Er zullen ongetwijfeld veel verschillende kleine zoogdiersoorten gebruik maken van het gebied, waaronder verschillende muizensoorten, konijn en wellicht egel, maar ook vos wordt in het gebied verwacht. Deze soorten zijn algemeen vrijgesteld van de ontheffingsplicht door de provinciale verordening van de provincie Noord-Brabant. Ook voor eekhoorn, bunzing, hermelijn en wezel vormt het gebied geschikt leefgebied. Deze soorten zijn beschermd onder de nieuwe lijst nationaal beschermde soorten van de Wet natuurbescherming. Van deze soorten zijn ook waarnemingen bekend uit de omgeving van de laatste 10 jaar (NDFF 28 juni 2017). Door de maatregelen gaat er waarschijnlijk ook leefgebied voor deze soorten verloren en ontstaat een behoorlijke verstoring in het gebied door de aanwezigheid van fietsers, brommers en plaatselijk ook verlichting. Bunzing, wezel en hermelijn zijn in het bosgebied niet of nauwelijks te verwachten maar wel in bosranden en half open terrein. Tot 1 oktober 2017 geldt voor de nieuw beschermde soorten bunzing, wezel en hermelijn een overgangsregeling, waarbij deze soorten nog algemeen zijn vrijgesteld. Na deze periode dient er gewerkt te worden volgens een goedgekeurde gedragscode of dient een ontheffing aangevraagd te worden, waarbij onderzoek nodig is naar bunzing, wezel en hermelijn. Bomen met eekhoornnesten en verblijf-

plaatsen van de hiervoor genoemde kleine marterachtigen dienen in dergelijk goedgekeurde gedragscodes gespaard te worden. Ook voor das is het gebied geschikt, maar van deze soort zijn geen waarnemingen bekend in de omgeving. De dichtstbijzijnde waarnemingen van das zijn in Blixembosch en Eckart. Er zijn tijdens het veldbezoek geen sporen aangetroffen van de das in het onderzoeksgebied. Gezien de tussenliggende barrières van wegen, woonwijken en industrieterrein wordt aanwezig van de das in het plangebied daarom onwaarschijnlijk geacht. Er is in ieder geval aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van eekhoornnesten. Deze zijn vrijwel uitsluitend te verwachten is de delen met naaldbomen en overig ouder bos. Dit is voornamelijk aanwezig is het gedeelte ten noordoosten van het Novotel. Dit veldonderzoek kan het beste in de winterperiode worden uitgevoerd. Veldonderzoek naar eekhoornnesten is alleen noodzakelijk in delen met oudere bomen.

Vleermuizen

Ook voor vleermuizen vormt het gebied geschikt foerageergebied en, voor boombewonende soorten wellicht ook leefgebied. Vleermuizen bewonen bomen met gaten, spleten en holten, welke voorkomen in oudere bomen. In de omgeving zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en de zeer zeldzame bosvleermuis (NDFF, 28 juni 2017). Deze soorten zijn allemaal streng beschermd onder de Wet natuurbescherming.

Door de maatregelen kunnen bij de kap van grotere bomen verblijfplaatsen verdwijnen. Daarnaast vormt het fietspad een verstoring van foerageergebied door de aanwezigheid van verlichting. Een groot deel van het fietspad wordt echter niet verlicht. Alleen de delen die in de nieuwe situatie grenzen aan de A2 worden 's nachts verlicht. Het recreatieve deel blijft onverlicht. Alleen het fietspad dat van en naar de Anthony Fokkerweg gaat zal verlicht worden binnen de plannen. In de vlakken met gevarieerde lage beplanting (binnen het plangebied tussen nieuw fietspad, A2/N2 en A. Fokkerweg) worden rondstralende lichtelementen geplaatst (zie blz. 3+4 van "Ontwerpnoot schetsontwerp boogbrug", van ipv Delft, d.d. 1 juni 2017).

Negatieve effecten als gevolg van verlichting zijn hierdoor beperkt tot delen waar het fietspad in de directe nabijheid komt te liggen van verblijfplaatsen. Effecten op de foerageerfunctie die leidt tot een overtreding van verbodsbepalingen zijn met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uit te sluiten. Er zijn geen effecten op vliegroutes te verwachten aangezien er geen duidelijke lijnvormige elementen verdwijnen, of ernstiger verstoord worden door de komst van het fietspad ten opzichte van de huidige situatie. Het onderzoeksgebied aan de oostzijde bestaat grotendeels uit jonge bosaanplant en struweel. Aan de zuidwestzijde van de A2 zijn echter ook vrij veel oudere bomen aanwezig die potentieel geschikte holtes of scheuren bevatten. Nader onderzoek naar vleermuizen is dan ook noodzakelijk binnen het deelgebied ten zuidwesten van de snelweg A2. Dit zal zich in het bijzonder dienen te richten op het gedeelte met oudere bomen ten noordoosten van het Novotel.

Vogels

Door de dichte begroeiing en het ongestoorde karakter is het gebied ongetwijfeld rijk aan broedvogels. Daarnaast zijn mogelijk ook vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig. Door de dichte vegetatie was het niet mogelijk de aanwezigheid hiervan op dit moment uit te sluiten. Door de aanleg van het fietspad kunnen derhalve nesten van broedvogels en vogels met jaarrond beschermde nesten zoals buizerd, sperwer of havik verdwijnen. Er is aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Dit kan het beste in de winter gebeuren. Indien jaarrond beschermde nesten in bomen niet kunnen worden ontzien en er geen alternatieven zijn, is een ontheffing nodig van de Wet natuurbescherming. Het verwijderen van bomen en overige vegetatie dient buiten de broedperiode plaats te vinden.

Amfibieën

Aan de westkant van de A2 zijn 2 poelen aanwezig waar de maatregelen effecten op zouden kunnen hebben. Bij verdwijning van de poelen heeft dit effect hebben op beschermde soorten wanneer deze aanwezig zijn. De alpenwatersalamander en poelkikker zijn beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn in deze poelen. Het verdwijnen van de poel nabij de A2 wordt beoordeeld in een ander onderzoek 'Wegenstructuur Brainport Park'. Ook de poel aan de zuidzijde van het Novotel moet waarschijnlijk verdwijnen voor het fietspad, maar ook indien deze niet gedempt hoeft te worden kan er nog effect zijn op overwinteringsgebied van amfibieën. Het is nog onduidelijk of deze poel moet verdwijnen voor het fietspad. Maar ook indien dempen van de poel niet aan de orde is, kan de aanleg effect hebben op overwinterende en trekkende amfibieën. Er is derhalve aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën in de poel ten zuiden van het Novotel.

Reptielen

In afgelopen 10 jaar zijn geen waarnemingen gedaan van levendbarende hagedis of hazelworm in de directe omgeving (NDFF 16 juni 2017). Deze zijn ook niet te verwachten vanwege de geïsoleerde ligging van het gebied tussen snelwegen en kanaal ten opzichte van bestaande waarnemingen. Er zijn derhalve geen effecten op reptielen te verwachten als gevolg van de werkzaamheden.

Vissen

Er zijn geen doorlopende waterwegen aanwezig in het plangebied. Er zijn derhalve ook geen beschermde vissen in het plangebied te verwachten, waardoor effecten van het fietspad uit te sluiten zijn op deze soortgroep.

Ongewervelden

Voor vrijwel alle beschermde ongewervelden is aanwezigheid uit te sluiten op grond van afwezigheid van geschikt biotoop voor deze soorten. Alleen de iepenpage zou in het gebied voor kunnen komen, bij aanwezigheid van geschikte iepen in het gebied. De iepenpage is recentelijk herontdekt in Eindhoven en blijkt hier vrij veel voor te komen. Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn echter geen volwassen iepen (of voldoende jonge exemplaren) aangetroffen. Nader onderzoek naar iepenpage (of andere streng beschermde ongewervelden) is dan ook niet nodig is.

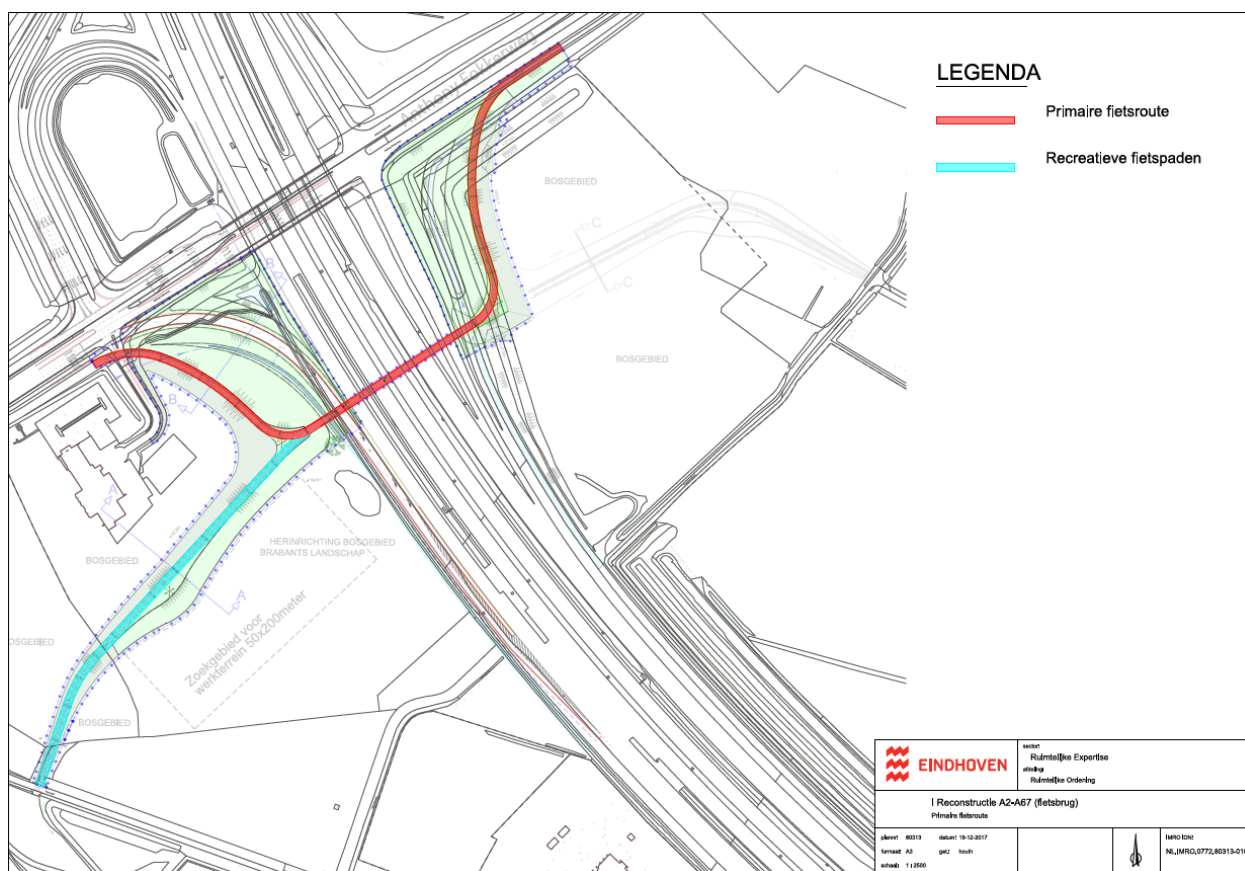
Provinciale regelgeving

Bij de aanleg van de fietsbrug en de aansluitingen met bestaande wegen wordt op 2 locaties het Natuur Netwerk Brabant (NNB) doorsneden. Het betreft een gedeelte tussen de snelweg en het Novotel en een gedeelte bij de Vensedijk. Beide gebieden hebben het beheertype N16.02 droog bos met productie. Een deel van de aantasting NNB in het gebied tussen de N2 en Novotel is al meegenomen in de beoordeling van de aanleg van de nieuwe toerit van de N2 en wordt hierbij buiten beschouwing gelaten.

Bij de aanleg van de fietsbrug wordt op één locatie het NNB daadwerkelijk aangetast en op één locatie is de realisatie conform de provinciale regelgeving. Deze fietsverbinding is noodzakelijk in het kader van het Groene Raamwerk om de bereikbaarheid voor het langzaam verkeer in oost-westelijke richting in Brainport Park te verbeteren en daarmee kan een deel van de (recreatieve, groene) fietsverbinding tussen de Oirschotsedijk (Groene Corridor) en de Slowlane en dus de verbinding stad - platteland worden afgerond. Een deel van de fietsverbinding dient dus als ontsluiting van het betreffende bos c.q. van Brainport Park en is een vorm van recreatie passend in de multifunctionele doelstelling van een bos (extensief recreatief medegebruik). Het overige deel van deze ontwikkeling is onderdeel van de

primaire fietsroute van Meerhoven/Flight Forum/Eindhoven Airport en omgeving naar het bedrijventerrein GDC en de woongebieden in het noorden van Eindhoven. Omdat voor dit laatstgenoemde deel van de fietsverbinding (met de functie woon-werkverkeer) Natuur Network Brabant (NNB) wordt aangetaast, vindt langs de Ekkersrijt compensatie van NNB plaats. Dit is conform de visie over de landschaps- en natuurontwikkeling in Brainport Park en in aansluiting op de compensatie NNB van de voorgaande ontwikkelingen in Brainport Park. Deze compensatie sluit namelijk aan op de compensatie voor het 1e cluster van Brainport Industries Campus.

Het gebied langs de Ekkersrijt waar compensatie plaatsvindt is in 2015 door Ecologica onderzocht op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna (Notitie aanvullend onderzoek BIC te Eindhoven).

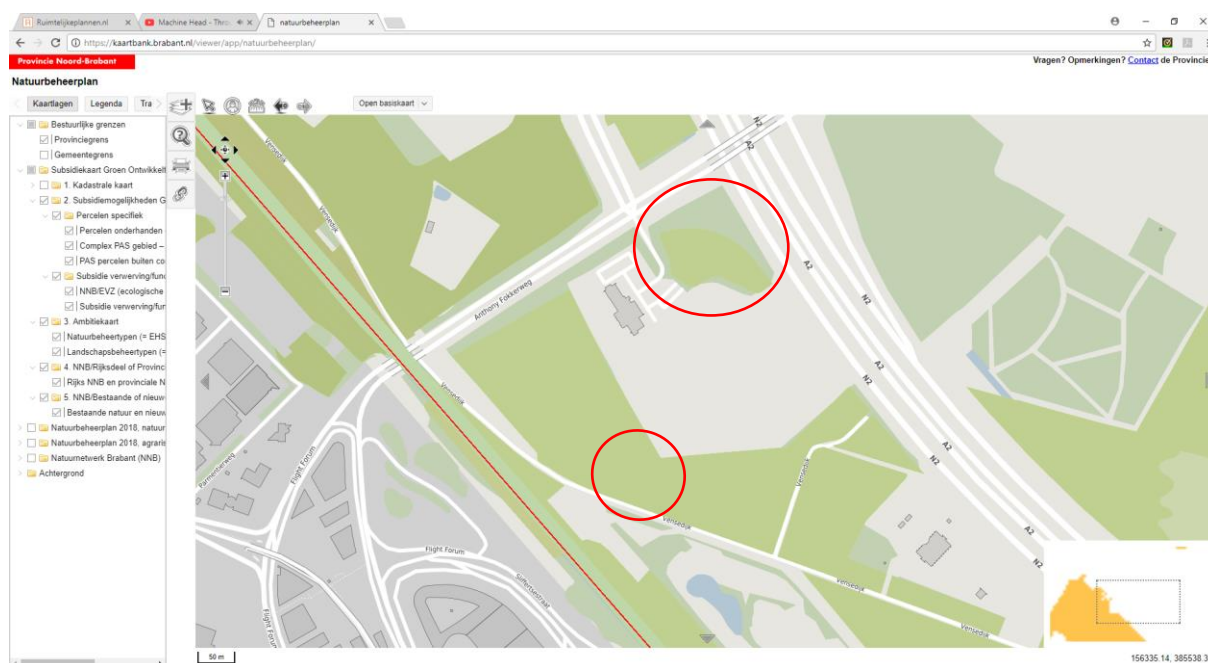
Figuur 3: Functies fietspaden.

Voor de aantasting van het NNB ten behoeve van een ruimtelijke ontwikkeling van deze omvang geldt Artikel 5.5 van de Verordening ruimte Noord-Brabant:

5.5 Wijziging van de begrenzing op verzoek bij kleinschalige ingrepen

1. Gedeputeerde Staten kunnen de begrenzing van het Natuur Network Brabant op verzoek van de gemeente wijzigen ten behoeve van een individuele, kleinschalige ingreep.
2. Een verzoek om wijziging van de begrenzing, als bedoeld in het eerste lid, gaat vergezeld van een bestemmingsplan waaruit blijkt dat:
 - a. de voorgestelde ingreep slechts leidt tot een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Network Brabant in het desbetreffende gebied;

- b. de voorgestelde ingreep leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant als geheel;
 - c. de voorgestelde ingreep is onderbouwd met een afweging van alternatieven;
 - d. de voorgestelde ingreep vergezeld gaat van zodanige maatregelen dat er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing;
 - e. de uitvoering van de voorgestelde ingreep en de daarbij betrokken maatregelen en de monitoring daarvan zijn verzekerd;
 - f. wordt voldaan aan de regels inzake het compenseren van verlies van ecologische waarden en kenmerken bedoeld in artikel 5.6 (compensatieregels).
3. Artikel 3.2 (kwaliteitsverbetering van het landschap) is niet van toepassing op een bestemmingsplan als bedoeld in het tweede lid.
4. Op een verzoek als bedoeld in het eerste lid is artikel 38.5 (procedure grenswijziging op verzoek) van toepassing.

Figuur 4: Natuurnetwerk Brabant (NNB) weergegeven in licht groen (Provincie) en bruin (Rijk). Bron: Ruimtelijkeplannen.bra...nt.nl.

Conclusies

1. Fysieke compensatie van NNB vindt plaats langs de Ekkersrijt. Dit is conform de visie over de landschaps- en natuurontwikkeling in Brainport Park en in aansluiting op de compensatie NNB van de voorgaande ontwikkelingen in Brainport Park.
2. Er is aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van eekhoornnesten jaarrond beschermde nesten in de te kappen bomen. Het veldonderzoek naar eekhoornnesten is alleen noodzakelijk in het westelijk deel van het onderzoeksgebied (ten westen van de A2).
3. In het gebied ten westen van de A2 is er aanvullend vleermuisonderzoek nodig naar het gebruik van het gebied door vleermuizen. Dit dient zich te richten op het gedeelte ten noordoosten van het Novotel gezien de aanwezigheid van oudere bomen binnen dit deel.
4. Er is aanvullend onderzoek nodig naar amfibieën in de poel ten zuiden van het Novotel.
5. Er dient buiten de broedperiode gewerkt te worden.

6. Er dient volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt te worden in verband met de waarschijnlijke aanwezigheid van kleine marterachtigen. Het aantonen van aan- dan wel afwezigheid van deze soorten is moeilijk.

Aandachtspunt

De twee deelgebieden aan weerszijden van de snelweg vormen een relatief groot ongestoord gebied van bos, struweel, ruigte en schraal grasland. Het doorkruisen van dit gebied door de aanwezigheid van een deels verlicht fietspad inclusief hellingen aan weerszijden betekent een versnippering van dit gebied. Om de versnippering tot een minimum te beperken is in een eerder stadium aanbevolen de ligging van het fietspad zodanig te kiezen dat een zo robuust mogelijk groengebied intact kan blijven. Hiertoe is het traject zo dicht mogelijk tegen het Novotel gepland. Het is van belang om de ecologische achtergrond hiervan in beeld te houden en te voorkomen dat in de nadere uitwerking of uitvoer alsnog keuzes worden gemaakt die ten koste gaan van de robuustheid van deze deelgebieden.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Maartje Bleeker.